

suscipit tale onus; est ergo vera pactio; si ergo tale factum licet, etiam pactio non est prohibita; est ergo supervacanea illa conditio.

13. *Sententia asserentium saltem jure ecclesiastico esse prohibitum omne pactum in ingressu.* — Propter hanc vero causam, alii Doctores fatentur esse prohibitam talem exactionem, saltem de jure ecclesiastico, quia putant esse prohibitam omnem pactionem in ingressu religionis pro sustentatione necessaria, etiam in paupere monasterio. Pro hac sententia citatur Innocent., in capit. *Tua nos*, de Simon. Sed ille, licet referat opinionem, non videtur in illa firmari, nam subjungit: *Alii dicunt quod talis exceptio non est simoniaca*, argument. cap. *Si quis*, 1, quæst. 2. Et transit, nihilque amplius dicit. Illam vero sententiam probat Archid., 1, quæst. 2, in principio, et latius eam sequitur Ugolin. Tab., 1, cap. 4, § 1, num. 16, qui etiam addit prohibitionem illam nunc esse in suo vigore, et non esse consuetudine derogatam. Prohibitio autem affertur primo, ex cap. *Nullus*, 1, quæstione secunda; sed ibi non aliter prohibetur pretio vendi et cum pacto ingressus religionis, quam ordinatio, et similia. Unde sufficienter intelligitur ibi prohiberi id, quod jure divino prohibitum est, scilicet, venditionem monasterium rei spiritualis. Et similis omnino prohibitio est, quæ habetur in cap. *Non satis*, de Simon., et quæ accipi potest ex cap. *Cum in Ecclesia*, et ex cap. *Veniens*, eodem. Et clarius habetur in cap. *De regularibus*, eod., in quo supponitur ingressum fuisse simoniacum, et de pœna tractatur; non explicatur autem in quo simonia damnatur. In cap. autem *Audivimus*, eodem, prohiberi videntur omnes hujusmodi exactiones, non solum quæ vere sunt malæ, et contra jus divinum, sed etiam illæ quæ habent speciem mali. Sed ibi non agitur de dote, quæ postulatur tantum ad sustentationem ejus qui ingreditur, sed de pitantiis, seu propinis quæ solent exigi pro singulis religiosis, et non vi-

detur damnari tam contributio, quam modus exigendi, quia *difficultates* (inquit Pontifex) *ingerunt et malitias, donec aliquid muneris manus contingat eorum*. Qui modus exactionis valde reprobatus est, ut supra disputando de oblationibus diximus, et infra attingemus.

14. Magis movere potest capit. *Quoniam*, eod. Quoniam ibi specialiter de monialibus fit prohibitio, ne pecunia pro earum ingressu exigatur, *etiam paupertatis prætextu*. Sed ut ibi Glossa indicavit, et in dicto loco de Censur. notavi, tunc dicitur aliquid vere ac proprie exigi prætextu paupertatis, quando monasterium revera pauper non est, et nihilominus illo titulo et colore aliquid exigit. Et sic ad summum colligitur ex illo textu, quod supra contra Sot. dicebamus, ibi esse prohibitum monasteriis opulentis, ne sub eo colore aliquid recipere valeant. Vel certe potest recte intelligi ibi prohiberi venditionem ipsius ingressus, quæ prætextu paupertatis fieri potest a monasteriis, etiam vere pauperibus. Nam sub specie recipiendi aliquid ad sustentationem multo plus exigunt ratione ipsius ingressus. Et ita intelligitur etiam hoc modo ibi esse prohibitum aliquid, quod ex natura rei malum est. Nam, ut recte dixit Navar. supra, ex pacto nihil potest recipi, nisi quod alendæ uni personæ est necessarium, quodque monasterium ob paupertatem non possit tribuere; et si aliquid ultra petatur, illicite fit, quod etiam ego dixeram in citato loco de Censuris, num. 12. Nam quando plus exigitur, quam quod ad unam personam sustentandam commode juxta exigentiam talis status sufficit, non apparet qua ratione aut titulo honestari possit. Nam, etiamsi fiat prætextu paupertatis, titulus est coloratus, et non verus. Et hoc videtur reprobatum in d. cap. *Quoniam*.

15. Ultimo, hæc prohibitio solet probari ex dictis Extravag. primæ de Simon., ubi Urbanus Papa severissime prohibet sub excommunicatione ipso facto incurrenda, et Papæ reservata, ne ab his, qui ad religionem recipiuntur, exigatur aliquid, vel petatur, aut exigatur directe vel indirecte, nec recipiatur quicquam, præter id quod personæ ipsæ pure, et sponte, et plena liberalitate, omnique pactione cessante, dare vel offerre voluerint. Et addit: *Sed eas potius cum omnimoda pietate recipiant, ac in victu et vestitu sicut alias personas suarum ecclesiarum, monasteriorum, prioratuum, et locorum sincera charitate pertractent*. Ex quibus verbis colligi videtur, voluntatem Pontificis fuisse, ut etiam ad sustenta-

tionem gratis admittantur, et consequenter ut etiam titulo sustentationis nihil ab illis exigi possit. Et in principio illius textus reprobatur omnis talis consuetudo illi prohibitioni contraria, et corruptela vocatur, unde irrationabilis esse significatur.

16. *Resolvitur non dari talem prohibitionem.* — His vero non obstantibus, existimo non esse ibi factam talem prohibitionem, supposita conditione veræ paupertatis et indigentiae ex parte monasterii. Quod aperte tenet Navar. supra, et in Manual., cap. 27, num. 106, allegans Cajet.; et idem sentit Sot. et multi alii ex allegatis. Et ultra ea quæ in d. tom. 5, de illo textu dixi, nunc expendo nullam novam prohibitionem ibi fieri, sed tantum renovari antiquam, et addi censuram. Hoc enim expresse declaratur in ipso textu: tum in principio, cum proponitur factum, ubi dicitur: *Detestabilis a canonibus reprobata servatur abusus*; proponit ergo puniendam rem jam antea per canones reprobata; tum inferius, cum Pontifex ait: *Nos igitur huic morbo pestifero cupientes congruam adhibere medelam, et aliis pœnis in talia præsumentes inflicti a jure in suo robore duraturis, pœnam adjuvare graviorum*. Non ergo aliquid de novo prohibet aut punit, quod antea non esset prohibitum et punitum, sed rei prohibita censuram adjungit. Unde inferius iterum per parenthesis interponit: *Quamvis sit a jure inhibendum*; ostensum est autem antiquiora jura non prohibere sustentationem recipere vel dare, quando monasterium vere est pauper; ergo nec in illa Extrav. hoc prohibetur. Deinde, ex verbis quibus factum refertur et damnatur, magna conjectura fit non esse sermonem de necessaria sustentatione, nam illius receptio, nec per se adeo detestabilis apparet, nec in sacris canonibus reprobata. Igitur ibi solum prohibentur exactiones illæ, quæ sine vera necessitate fiunt, et onerosum reddunt, et moraliter valde difficilem religionis ingressum, et occasiones sunt multorum scandalorum: quæ omnia in veram ac necessariam sustentationem non conveniunt. Hunc autem sensum plane indicant illa verba: *Quoscumque pastus, seu prandia, pecunias* (utique per modum distributionum), *jocalia, aut res alias, etiam ad usum ecclesiasticum, seu quæntis pium usum deputata, vel deputanda, etc.*, id est, munuscula, et dona quæ pro sacristia, valetudinario, vel aliis similibus usibus extorqueri solent. Hæc enim et similia non pertinent ad personæ sustentatio-

nem; hæc ergo si necessaria sit, ibi non est prohibita.

17. *Objectio.* — Sed objicitur præterea, quia jura prohibent ne recipiantur in monasterio plures personæ, quam ex redditibus monasterii possint sustentari, ut patet ex cap. unic., § 1, de Stat. regul., in 6, et in Concil. Trident., sess. 25, capit. 3, de Reform. regular.; ergo supponunt hæc jura nihil posse recipi pro sustentatione ingredientis, sed deberi ex redditibus monasterii sustentari. Sed ad hoc respondimus in dict. 5 tom., Concilium Tridentinum vel ampliasset, vel declarasse illam legem, dum addidit: *Vel ex redditibus propriis, vel ex consuetis elemosynis*, nam sub his elemosynis comprehendi possunt dotes, quas secum afferunt moniales, cum recipiuntur. Unde Navar., in dicto Monito ultim., definiens esse licitum recipere cum competente dote aliquam in monialem, ultra numerum qui ex redditibus sustentari potest, ait, tam jus antiquum, quam novum, exponendum esse, ne plures recipiantur indotatæ, cum dotibus tamen recipi possint, ita ut non gravetur monasterium.

18. *Non est prohibitum jure aliquid recipere, et de illo pacisci ad sustentationem.* — Concludo igitur cum communi sententia, non esse prohibitum jure canonico in vero casu necessitatis aliquid recipere, et de illo pacisci, explicando illud esse ad necessariam sustentationem. Et licet hoc esset prohibitum jure canonico, certe consuetudo fuisset sufficiens ad derogandum illi. Quia illa esset prohibitio mere humana, quæ per consuetudinem derogatur. Neque talis consuetudo potest dici corruptela, aut irrationabilis, sed potius laudabilis, quam servanda esse dixit c. *Ad Apostolicam*, de Simon. Est autem laudabilis, quia necessitati animarum et monasteriorum egentium per illam subvenitur, alias, vel hæc monasteria gravanda essent, vel multæ virgines privandæ essent remedio et religioso statu; et ideo prælati Ecclesiæ, videntes et tacentes, illam consuetudinem approbant tanquam convenientem, et moraliter necessariam, et nihil contra jus divinum obtinentem, et interpretantem potius quam derogantem ecclesiasticum jus, ut bene sensit Felin., in dicto cap. *Quoniam*, num. 12. Hæc autem quæ diximus, non ita facile applicantur ad prandia, distributiones, seu propinas, et alia dona quæ a monialibus exiguntur, et quasi vi extorquentur; nam hæc videntur valde reprobata in illis juribus, præsertim in cap. *Audivimus*,

cap. *Quoniam*. capit. *Tua nos*, et maxime in diet. Extravag. Quapropter in his moderatio adhibenda esset, ut saltem si propter consuetudinem recipiuntur, non negarentur spiritualia, nisi illa darentur, sed servaretur modus petendi illa, præscriptus in d. capit. *Ad Apostolicam*. Sed si qui excessus in hoc committuntur, non sunt contra jus divinum, et consuetudine tolerari possunt, præsertim quia possunt aliquo modo ad necessariam sustentationem reduci, ut in citato loco tom. 5 dixi.

19. *Confirmatur vera sententia*. — Denique potest hæc nostra sententia confirmari ex Concilio Tridentino, sess. 25, cap. 16, de Regular., ubi tria circa bona ingredientium religionem disponit. Primum est, ut non fiat eorum renunciatio nisi ex licentia Episcopi, et duobus mensibus ante professionem, et aliter facta non valeat. Secundum, ut pro anno probationis possit religio suscipere de bonis novitii necessaria ad victum et vestitum ejus. Tertium, ut ante professionem nihil amplius de his bonis detur monasterio. De prima igitur et tertia parte hujus decreti dicemus infra, tractando de statu religioso. Nunc secunda est, quæ ad nostrum propositum spectat, in qua Concilium permittit aliquid recipere pro sustentatione novitii pro tempore probationis. Verum est, Concilium non loqui de pacto, nec de modo recipiendi, id est an possit monasterium ita illam sustentationem exigere, ut sine illa nolit recipere novitium. Tamen cum hoc Concilium non prohibeat, per rationem naturalem et alia jura id regulandum est: at ex vi rationis id non est malum, nec per alia jura est prohibitum, saltem quando monasterium eget; ergo etiam illo modo licita est exactio. Quod si pro sustentatione in novitiatu id licet, eadem ratione licebit pro sustentatione totius vitæ, si ex parte monasterii eadem est cum proportione indigentia. Et ita ibidem in tertia parte proposita satis insinuat Concilium, posse monasterium a tempore professionis bona religiosi accipere et possidere; quod ego intelligo, vel ipso libere donante, quando monasterium dives est, vel monasterio exigente saltem necessaria ad sustentationem, quando vere indiget.

CAPUT XVIII.

AN FUNCTIONES SUPERNATURALIS DOCTRINÆ SINT MATERIA SIMONIÆ?

1. *Quæ sit doctrina supernaturalis*. — Doctrina supernaturalis hoc loco dici potest imprimis ipsa fides, ad quam reducuntur gratiæ

omnes, etiam gratis datæ, quæ, vel ad fidem propagandam, vel ad illam stabilendam et confirmandam ordinantur. Sub quibus comprehendimus omnia dona spiritualia, quæ conferre solet Deus, vel ad intelligendam Scripturam speciali modo, ut habuerunt Apostoli, vel ad non errandum in doctrina fidei, ut eisdem datum est, et in summo Pontifice, ut talis est, perseverat. Deinde dici potest sacra et supernaturalis doctrina scientia Theologiæ, sive positivæ, sive scholasticæ, vel speculativæ, vel moralis.

2. *Fides quo pacto sit materia simoniæ*. — Circa primum membrum nulla est difficultas, nam fides, quatenus est habitus, vendi non potest, ut constat. Ut vero est actus internus credentis, dupliciter considerari potest: primo, ut est perfectio ipsiusmet habentis, et ut sic magis habet rationem disciplinæ quam doctrinæ, nam qui credit, audit a Patre et discit, ut dicit Christus, Joann. 6. Sic autem constat esse donum supernaturale inestimabile pretio, ac subinde jure invendibile: vix autem potest etiam factio vendi; si vero aliquo modo vendatur, materia est simoniæ. Potest autem intelligi dupliciter vendi de facto. Primo, si is qui crediturus est, pretium accipiat ut credat, juxta dicta in cap. 16, et tunc venditur potius ut disciplina, quam ut doctrina: ut si quis in opinione vel fide humana venderet alicui, quod ejus opinionem teneret ac defenderet, vel quod ejus dictis fidem daret. Secundo, potest is qui fidem alteri tradit seu docet, vendere fidem, vendendo doctrinam fidei, quatenus supernaturalis formaliter est. Censebitur autem vendi formaliter, quatenus supernaturalis est, altero e duobus modis. Primo, si vendatur quatenus ex supernaturali dono specialiter procedit, ut si Pontifex venderet resolutionem in aliquo puncto fidei tanquam infallibilem; vel si scriptor canonicus venderet scripturam suam, eo quod infallibilis veritatis sit; vel si Propheta venderet occultorum revelationem; vel si prædicator habens vim faciendi miracula ad confirmandam fidem, pretio venderet talem fidei confirmationem, et sic de aliis. Et ratio est clara, quia omnes istæ functiones sunt divinæ et spirituales, ut constat ex supra dictis. Secundo modo potest vendi doctrina fidei, ut spiritualis, seu supernaturalis, si particulari pretio aestimetur propter excellentiam fidei, quam habet in alio genere. Et hoc ultimum in sequentibus amplius explicabitur; reliqua enim nullam difficultatem, vel obscuritatem habent.

3. *An doctrina Theologiæ sit materia simoniæ? — Quatuor Theologiæ functiones numerantur*. — Præsens ergo quæstio maxime proponitur propter doctrinam Theologiæ, quam addiscimus in scholis, deducendo conclusiones et veritates ejus ex principiis fidei, nostra industria, ingenio et labore discurrendo, et post illam comparatam, eadem utimur ad docendos alios. In hac ergo doctrina quatuor genera functionum distinguere possumus. Unum est, Theologiam docere ad instruendas mentes audientium in illa doctrina, quæ functio, ut sic, non ordinatur ad probitatem morum ipsorum audientium, sed solum ad illuminandum intellectum modo humano, quomodo tota illa actio veluti speculativa dici potest. Et complectitur tam scholasticam doctrinam quam positivam, quatenus sistit in vera Scripturæ sacre intelligentia tradenda. Alia functio est, dare consilia ad forum conscientiæ pertinentia, quæ ordinantur ad instruendam mentem eorum, quibus consilia dantur, in ordine ad satisfaciendum conscientiæ suæ, vel servando præcepta, vel a malis abstinendo, et ita hæc actio magis practica est quam præcedens. Tertia functio est concionari, et verbum Dei proponere, vel fideli populo ad confirmandum illum in fide, vel excitandum eum ad Dei timorem et amorem, sive infideli populo ad persuadendam illi fidem, et christianæ religionis veritatem ac pietatem. Quarta functio addi potest (licet posset ad tertiam reduci), videlicet docere rudimenta fidei populo christiano, vel catechizare eos qui jam habent credendi voluntatem, et baptizari desiderant. De quibus omnibus sigillatim, ac breviter dicemus.

4. *Opinio asserens simoniam esse, pretium accipere pro docenda Theologia*. — Circa primam ergo functionem duplex est opinio: una, non posse pro docenda Theologia pretium recipi sine simonia, ac subinde doctrinam Theologiæ, quantum ad hanc functionem, esse materiam simoniæ. Hanc opinionem a fortiori tenent omnes, qui de naturalibus scientiis ita opinantur, quos supra retulimus cap. 8. De Theologia vero specialiter id docuit Palud., 4, distinct. 25, quæst. 5, num. 20, quem sequitur Anton., diet. cap. 5, § 7, notab. 6, in fin.; idem Sylvest., verb. *Simoniam*, quæst. 10, cum duplici limitatione. Una, quod quis doceat Theologiam tanquam ex officio, ut magister; alia, quod doceat ex pacto: sed hæc posterior conditio pertinet ad actum simoniæ, non ad materiam ejus, de qua nunc agimus; et ita etiam supponimus sermonem esse de hac ma-

teria in ordine ad venditionem, vel æquivalentem contractum. Prior autem conditio videtur continere peculiarem rationem, et fundamentum hujus sententiæ, ut mox explicabimus. Et hanc sententiam videtur sequi Hostiens., in cap. *Quia nonnullis*, de Magistris, licet obscure satis loquatur.

5. *Fundamentum hujus sententiæ*. — Fundari potest hæc sententia, primo ac præcipue, quia doctrina Theologiæ supernaturalis est, tum ex parte principii, tum ex parte termini proximi, ad quem per se ordinatur; ergo est proprie spiritualis, prout ad materiam simoniæ requiritur. Consequentia tenet ex superius dictis circa definitionem simoniæ. Antecedens autem quoad primam partem declaratur: nam doctrina Theologiæ procedit ex fide, tanquam a proprio principio; fides autem supernaturalis est. Dices illud esse remote seu mediate, proxime vero procedere a scientia acquisita. Sed contra, nam etiam Theologia vera et perfecta est in se et in suo esse supernaturalis, et ab illa saltem procedit Theologica doctrina; ergo. Major latius probatur in principio primæ partis, et in materia de fide; nunc declaratur breviter. Quia certitudo Theologica (juxta veriorum D. Thom. opinionem) certior est quam naturalis scientiæ, unde certitudo ejus supernaturalis est: sed talem certitudinem necesse est procedere ex supernaturali motivo; ergo consequenter necessarium est ut actus scientiæ Theologicæ habeat supernaturalem speciem ab illo motivo supernaturali. Est ergo talis scientia supernaturalis in se, et ab illa proxime procedit doctrina Theologiæ; ergo est supernaturalis ex parte principii proximi, et ita est supernaturalis quoad effectum, non minus quam actus credendi vel prophetandi. Altera vero pars de termino patet, quia illa doctrina tendit proxime ad generandam in discipulo scientiam ejusdem rationis cum ea, quæ est in magistro; sed ostensum est illam esse supernaturalem et spiritualement; ergo ordinatur proxime ad supernaturalem terminum.

6. *Confirmatur*. — Confirmatur primo, quia officium Doctoris Theologi non est tantum deducere conclusionem ex principiis creditis, sed etiam ipsa principia fidei roborare, illustrare, et credibilia facere, et ab hostibus fidei defendere, ut sumitur ex Augustin., 14 de Trin., cap. 1. At hæc omnia supernaturalia sunt, et de se ad finem valde spiritualement ordinata: imo aliqui volunt talia esse, ut non nisi per auxilium speciale datum propter